

Udržitelné město a udržitelné plánování

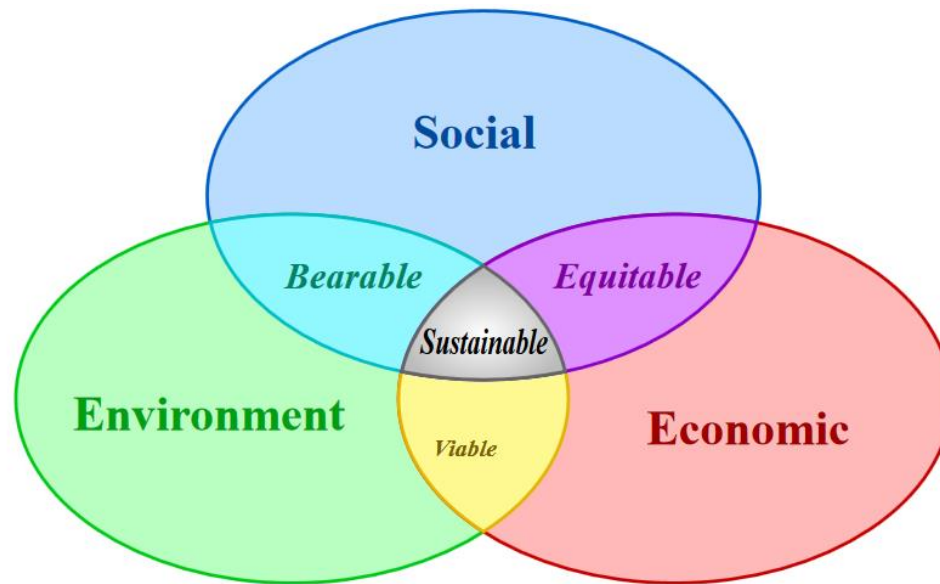
Karel Maier

maier@fa.cvut.cz

Co je udržitelné?

Udržitelný rozvoj / udržitelný život

- způsob rozvoje lidské společnosti, který propojuje
 - hospodářský pokrok
 - společenský soulad
 - plnohodnotné zachování životního prostředí

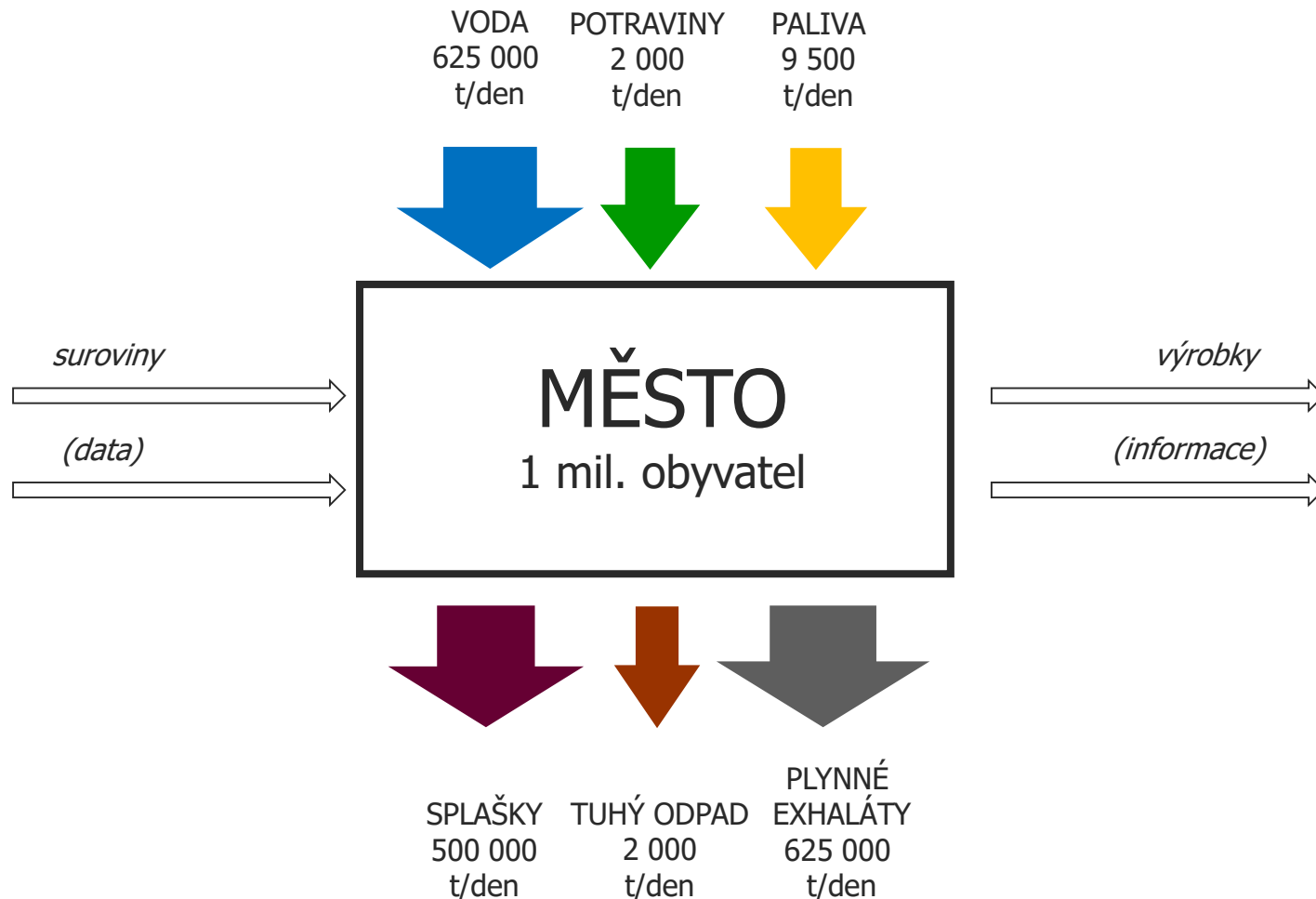

- uspokojuje potřeby současné generace, aniž by oslaboval možnosti dalších generací naplňovat jejich vlastní potřeby (mezigenerační zodpovědnost)

Ekologie města

„otevřený systém“ toků (přírodních) zdrojů a energií

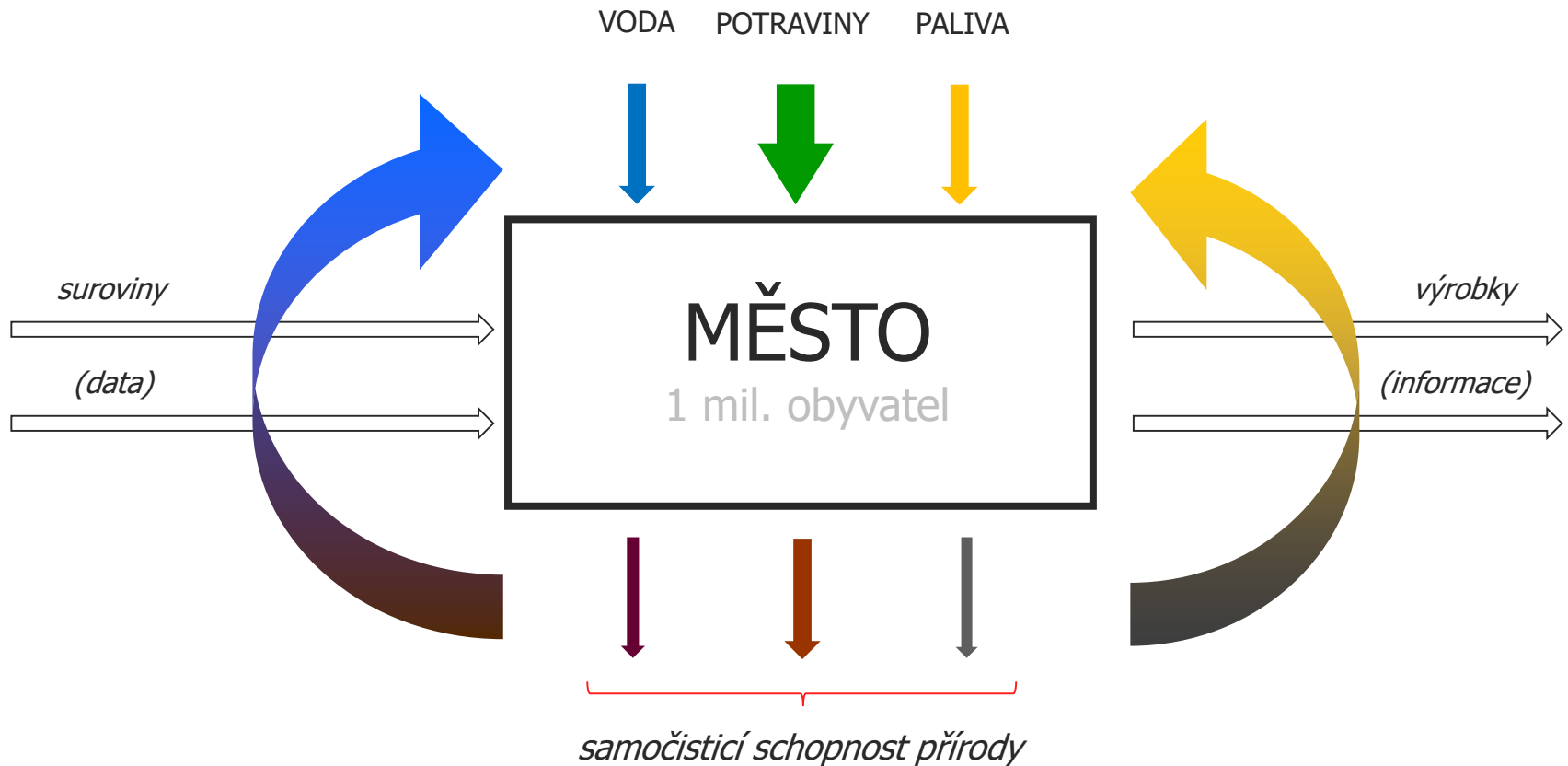
- závislé hlavně na vnějších neobnovitelných zdrojích
- zdroj znečišťování okolí

Ekologie města

„uzavřený systém“ toků (přírodních) zdrojů a energií

- obnovitelné a vlastní zdroje
- maximální míra recyklace

Ekonomicky udržitelné město / funkční region

prosperita

ekonomický profil města / městského regionu

- diverzifikovaná ekonomika – široká škála různých ekonomických činností
- možná specializace jednotlivých míst v rámci regionu

vyváženost

- vyvážený vztah mezi počtem obyvatel a počtem pracovních míst ve funkčním regionu města
- přiměřená intenzita využití urbanizovaného území
 - ➔ efektivní vybavování a fungování veřejných infrastruktur – dopravních, technických, občanských

rozpočet a investice

udržitelná investiční aktivita města

- umožní dlouhodobé provozování a obnovu infrastruktur
 - únosné zadlužení městského rozpočtu
- spravedlivé rozložení daňových výnosů a výdajů obcí ve funkčním městském regionu

pružná odolnost / resilience

odolné město

- robustní systém infrastruktur
- diverzifikace obslužných a zásobovacích systémů

Sociální udržitelnost = sociální soudržnost + sociální spravedlnost

sociální soudržnost

- podmíněna poznáním „těch druhých“
- město je místem soužití různých
- sociálních skupin
- generací
- etnik a ras

Street festival © Laura Rautjoki / Image Bank of the Ministry of the Environment, SF

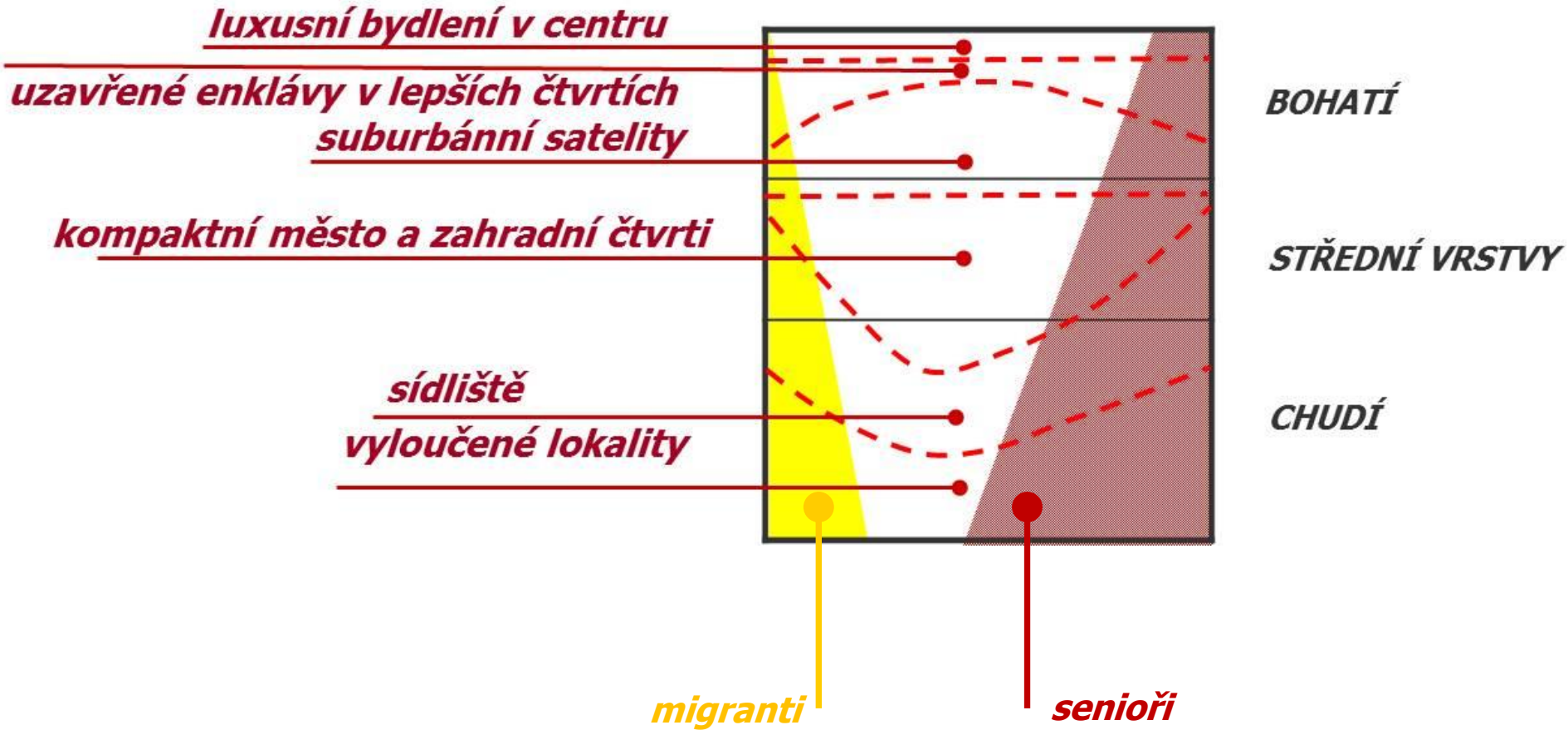
sociální spravedlnost → rovná dostupnost

- práce / pracovišť
- škol
- zdravotnických zařízení
- sociálních služeb
- zeleně
- kvalitních veřejných prostranství

[#OpenSquares](#) proposal for the Piazza Minniti

Prostorové rozmístění sociálních a demografických skupin obyvatel

Kdy je **plánování** města udržitelné?

ekologicky

- dokáže zlepšovat / udržet kvalitu životního prostředí
 - preferuje uzavřené systémy toků zdrojů
-

ekonomicky

- dokáže zlepšovat / zachovat konkurenceschopnost v soutěži s jinými městy
 - preferuje robustní a odolné infrastruktury
-

sociálně

- dokáže přesvědčit své obyvatele, že je pro ně potřebné a prospěšné

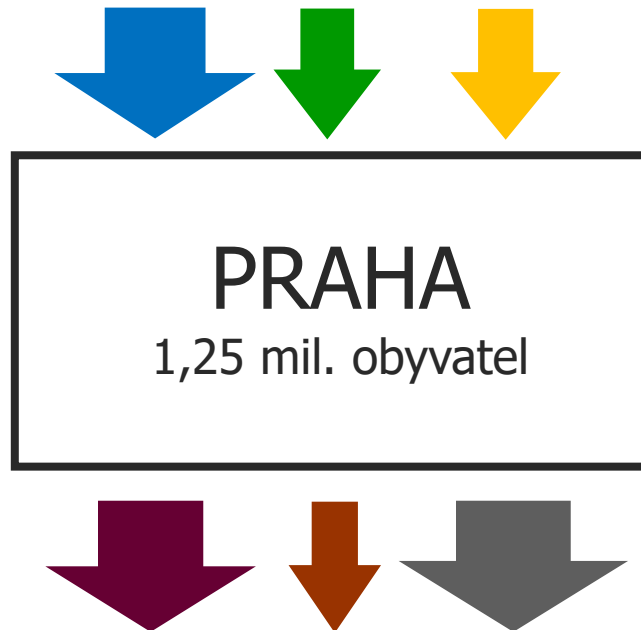
Je Praha udržitelné město?

ANO

pokud může čerpat zdroje

(VODU, POTRAVINY, ENERGII, PRACOVNÍ SÍLY ...)

ze svého zázemí

ANO

pokud může vyprodukovaný odpad likvidovat ve svém zázemí

Je plánování Prahy udržitelné?

ekologicky

- dokáže zlepšovat / udržet kvalitu životního prostředí
- preferuje uzavřené systémy toků zdrojů

- + čistota ovzduší ze stacionárních zdrojů
- znečištění ovzduší dopravou
- hluková zátěž z dopravy
- zhoršování mikroklimatu nárůstem zpevněných ploch

ekonomicky

- dokáže zlepšovat / zachovat konkurenceschopnost v soutěži s jinými městy
- preferuje robustní a odolné infrastruktury

- + posilování ekonomické pozice v rámci Česka
- +/- stagnace ve srovnání s aglomeračním zázemím
- nevyužitý potenciál ve srovnání s ostatními středoevropskými metropolemi (Vídeň, Mnichov, Varšava, Lipsko)
- preference „velkých“ infrastruktur

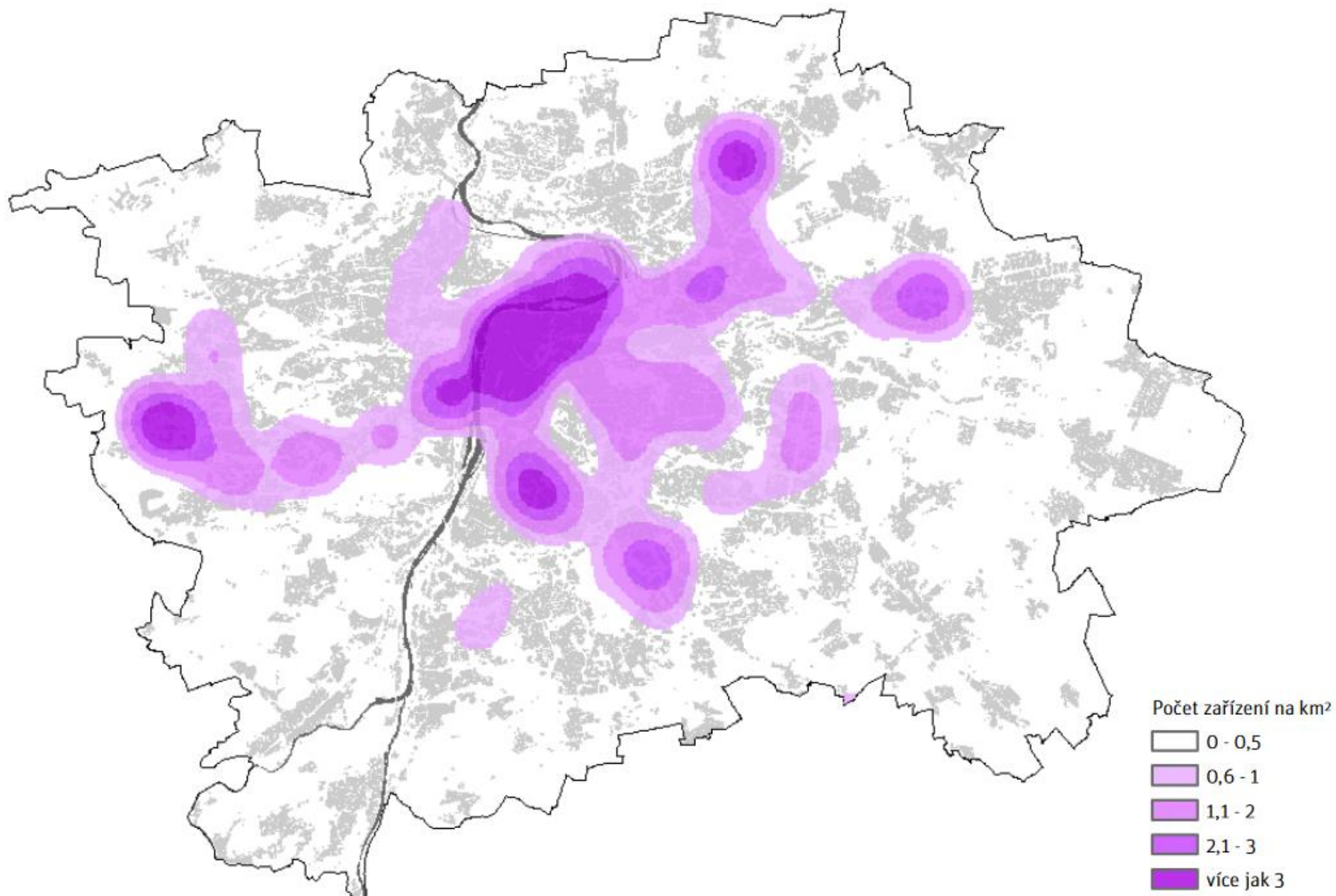
sociálně

- dokáže přesvědčit své obyvatele, že je pro ně potřebné a prospěšné

- narůstající disparity mezi kvalitou veřejných prostranství a služeb mezi jednotlivými částmi
- zhoršování dostupnosti bydlení
- setrvalá řada konfliktů mezi obyvateli a plánovači reprezentujícími zájmy developerů

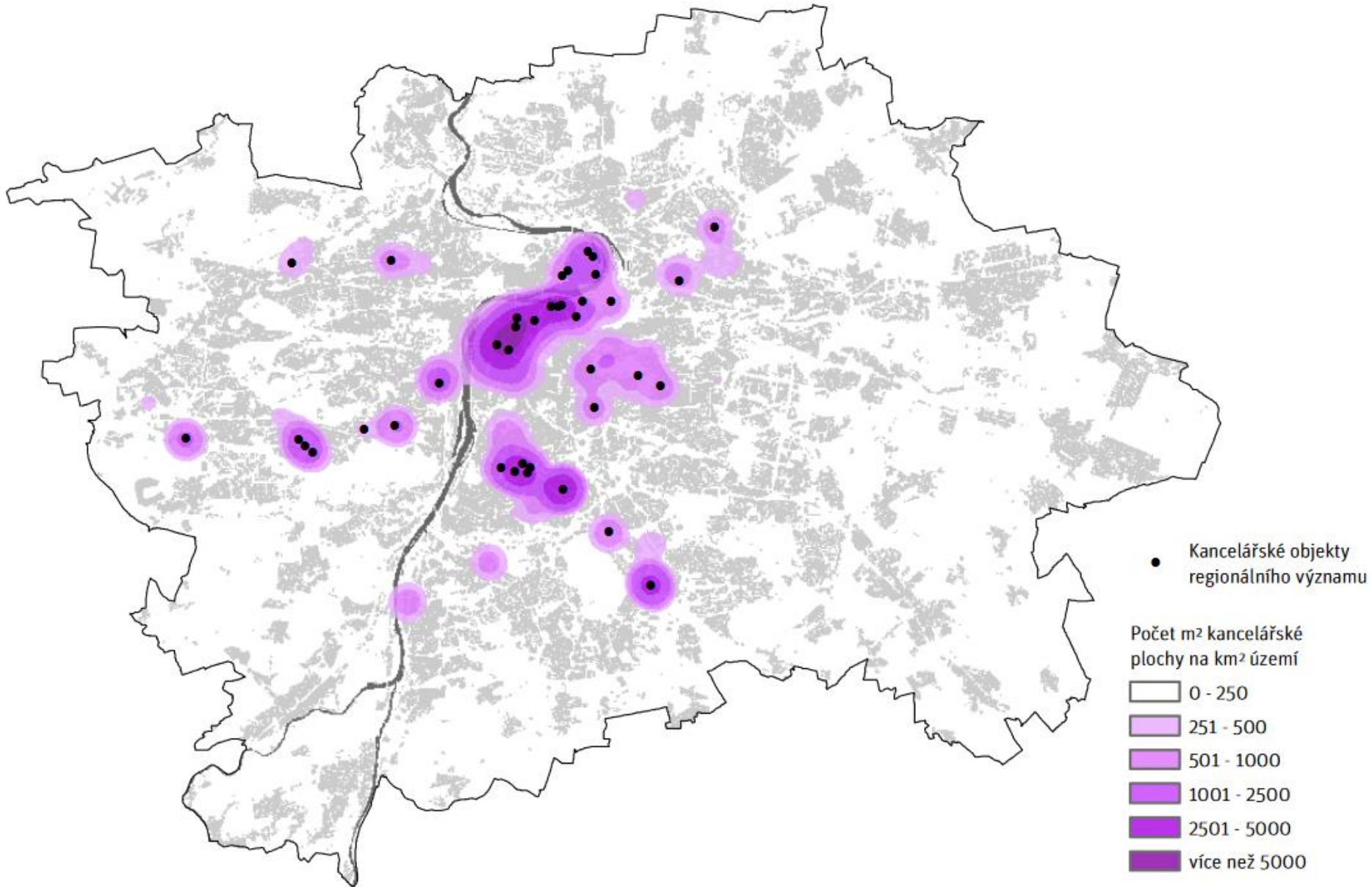
Komerční služby v Praze – obchod, kanceláře, ubytování (2016)

[IPR Praha 2016]

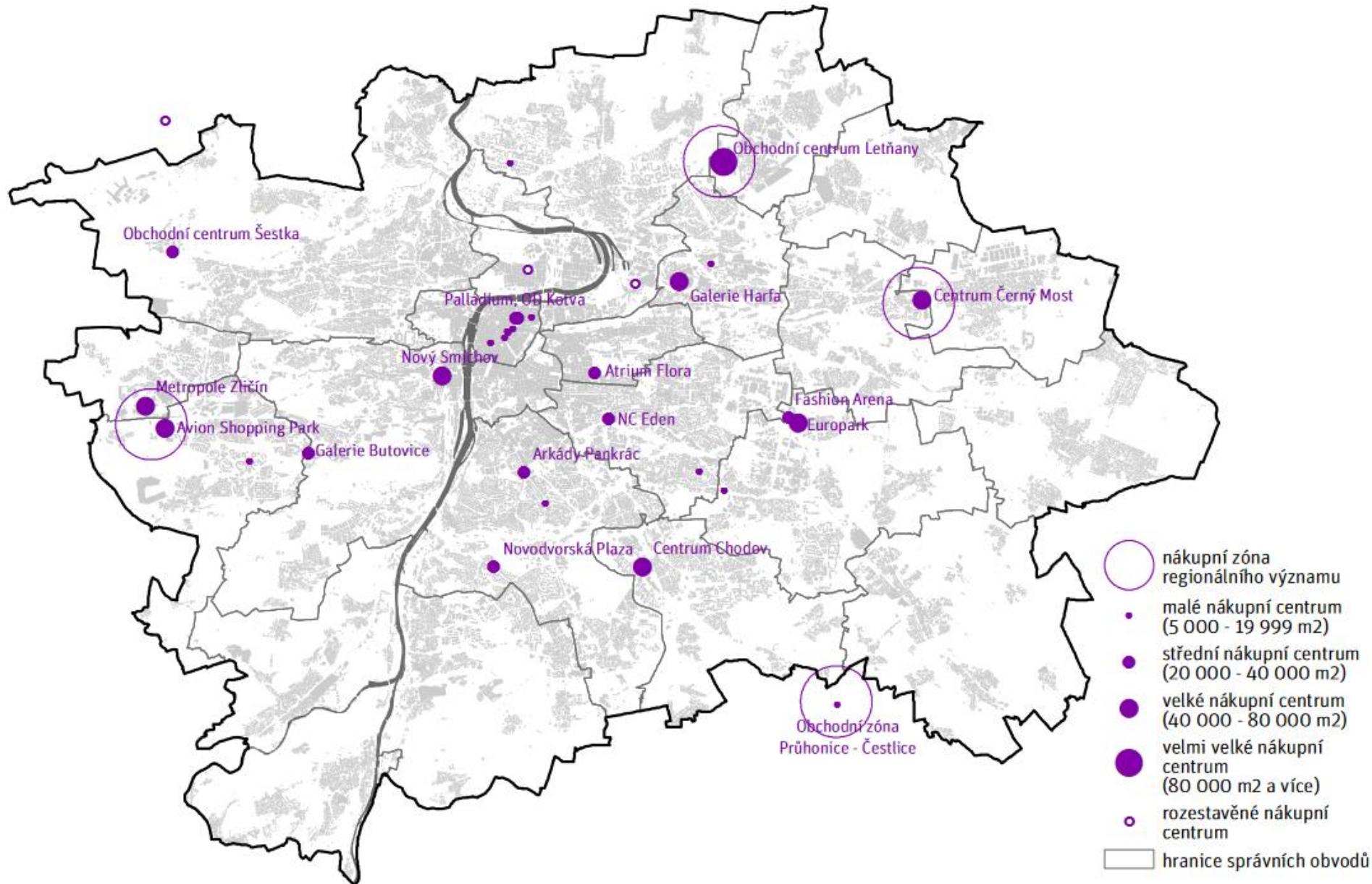
Kancelářské objekty v Praze (2016)

[IPR Praha 2016]

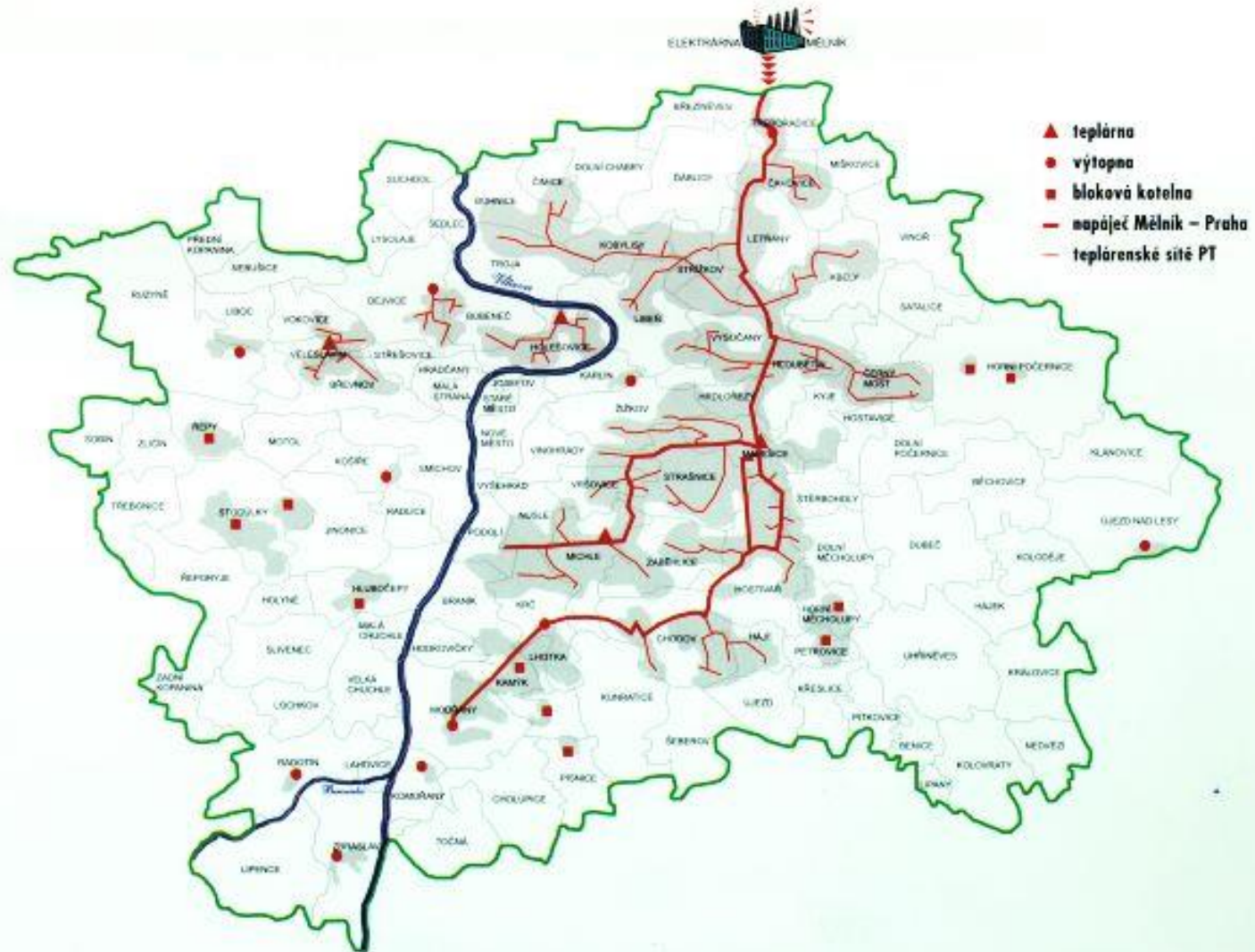
Nákupní centra v Praze (2016)

[IPR Praha 2016, zdroj: IPR Praha 2016]

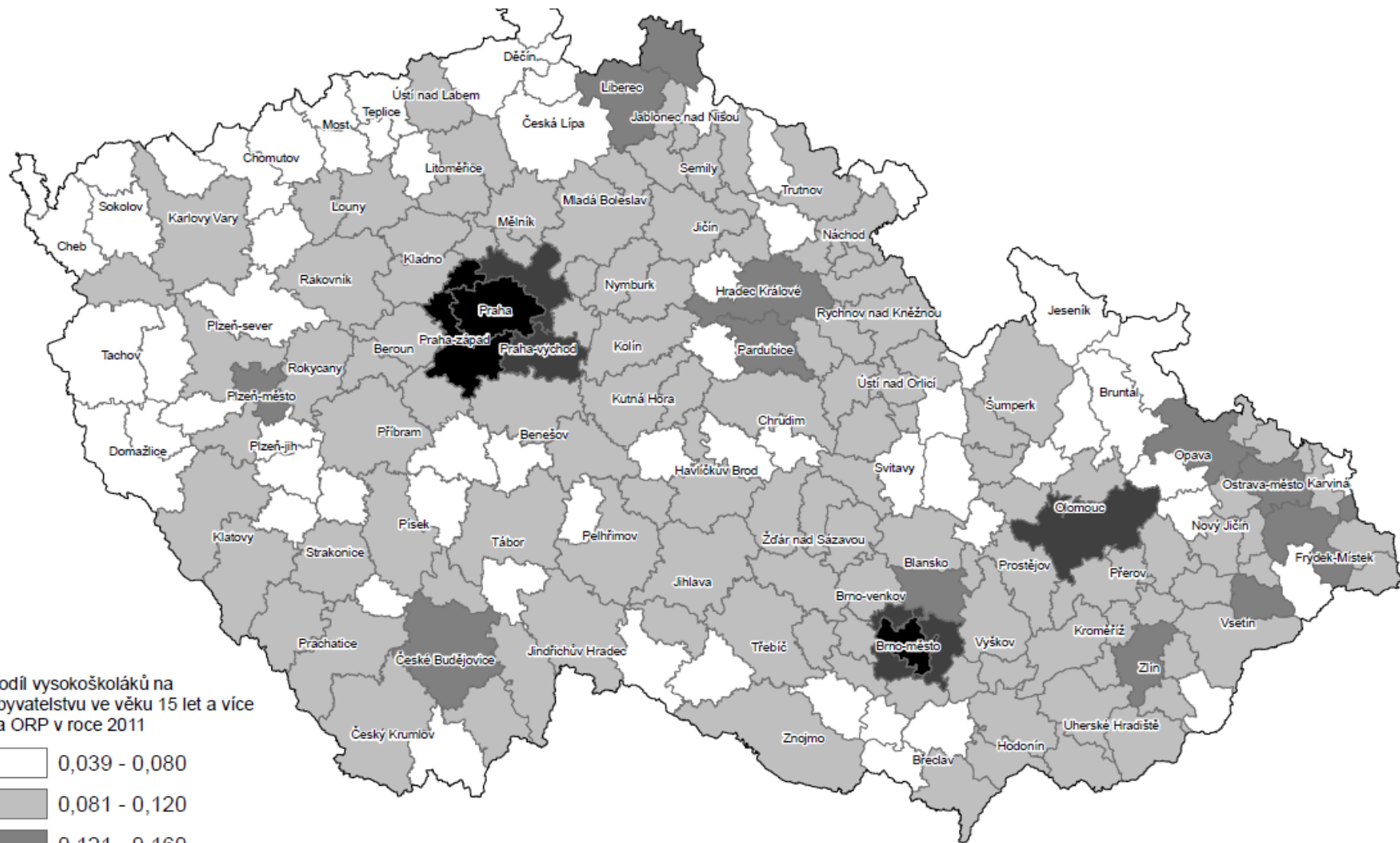

Zásobování Prahy teplem

Oblasti zásobované teplem ze zdrojů Pražské teplotenské

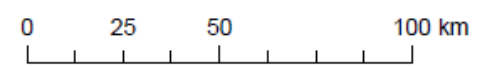

Podíl vysokoškoláků na populaci – ORP

Podíl vysokoškoláků na obyvatelstvu ve věku 15 let a více za ORP v roce 2011

- 0,039 - 0,080
- 0,081 - 0,120
- 0,121 - 0,160
- 0,161 - 0,200
- 0,201 a více

Plánování Prahy

řeší řadu „starých“ problémů, na jejichž vzniku se podílelo

<i>problém</i>	<i>příčina</i>
dopravní přetížení	chaotická suburbanizace ← nekoordinované plánování Praha vs. aglomerace nadměrná koncentrace kanceláří, nákupní centra
zhoršující se dostupnost	
nedostupné bydlení	

nepřipravené na „nové“ problémy, které jsou na obzoru

<i>problém</i>	<i>důsledek</i>
klimatické změny	nedostatek vody efekt tepelného ostrova
stárnoucí populace	nedostupnost základních zařízení občanského vybavení pro seniory; nedostatečná kapacita služeb pro seniory
nová rizika	technologické havárie teroristické útoky pandemie

plánování krásného města → plánování odolného regionu

Post-covid města a regiony

zrychlení digitalizace	e-nakupování, online vzdělávání, e-medicína, e-logistika
ekonomika převládne nad ekologickými požadavky	politická priorita ochrany pracovních míst inteligentní digitální řízení znečištění ovzduší, spotřeby energie a vody
ekonomický rozvoj pouze ve znalostních regionech	vyšší střední třída v metropolitních regionech X „bezpečný home office“ na venkově
další nárůst mobility	nárůst dálkové dojížd'ky; hledání chytrých alternativ (hromadné dopravy?)
bydlení ve městě?	další vlna suburbanizace? uvolnění kancelářských prostor pro bydlení ve městě?
centra měst jako místa kulturní komerce	online nakupování jako další ohrožení funkcionality center; pokusy o oživení kulturně kreativním průmyslem
digitální kultura a zábava	po Covid-19 ještě více kulturních nabídek ponecháno volnému trhu → pouze bohatá třída bude ochotna utratit více peněz za nedigitalizovatelnou kulturní spotřebu
transformace cestovního ruchu	útlum globálního turismu pro široké vrstvy; pokles příjmů měst z turistického ruchu; nejistý osud kongresové turistiky
trend k regionální produkci potravin	ekologické zemědělství v zázemí metropolí X levné potraviny nadnárodních řetězců
regres zemědělského venkova	hledání úspor ve službách pro zbývající populaci (digitalizace, online) X bydlení home-office pracujících v turisticky zajímavých regionech
→ zpomalení globalizace	dopady na logistický sektor, letectví, cestovní ruch, módní, květinové a potravinářské společnosti
→ znovuobjevení domova	Covid-19 (dočasně?) postavil nové mentální a fyzické zdi, které chrání domov před importovanými viry

Post-covid: kdo vyhraje, kdo prohraje

vyšší (střední?) vrstvy

- home office
- dvojí bydlení – atraktivní venkov + byt ve městě
- flexibilní pracovní doba

zdroj: Hospodářské noviny / Shutterstock

ostatní

- rostoucí prekarizace práce
- bydlení ve městě či jeho zázemí
- flexibilita práce „na zavolání“

zdroj: Insider
<https://www.insider.com/amazon-plans-hire-5000-people-uk-brexit-2017-2>

zdroj: Jacobin
<https://www.jacobinmag.com/2015/04/precarious-labor-strategies-union-precariat-standing/>

děkuji za pozornost

maier@fa.cvut.cz

